

Rozdíly mezi kosmetikou pro muže a pro ženy

Vendula Řezníčková

Bakalářská práce
2024

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta technologická

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta technologická
Ústav technologie tuků, tenzidů a kosmetiky

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Vendula Řezníčková
Osobní číslo: T21591
Studijní program: B0711A130009 Materiály a technologie
Specializace: Biomateriály a kosmetika
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Rozdíly mezi kosmetikou pro muže a pro ženy

Zásady pro vypracování

Vypracujte literární rešerši na zadané téma.

Zaměřte se na zásadní rozdíly kosmetiky pro muže a ženy, s akcentem na jejich složení a fyziologické odlišnosti jednotlivého pohlaví.

Cílem práce je tedy kritické zhodnocení rozdílů ve složení mezi dámskou a pánskou kosmetikou.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- [1] Dabrowska A.K., Spano F., Adlhart C., Spencer N.D., Rossi R.M. The relationship between skin function, barrier properties, and body-dependent factors. *Skin Res Technol.* 2018;24:165-17.
- [2] Baki G, Kenneth SA. *Introduction to cosmetic formulation and technology.* US: Wiley, 2015.
- [3] Ferreira MS, Sousa Lobo JM, Almeida IF. Sensitive skin: Active ingredients on the spotlight. *Int J Cosmet Sci.* 2022; 44:56-73. doi:10.1111/ics.12754.
- [4] gache, A., Humbert, P. *Measuring the Skin.* Springer Verlag 2004.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavlína Egner, Ph.D.**
Ústav technologie tuků, tenzidů a kosmetiky

Datum zadání bakalářské práce: **5. února 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2024**

L.S.

---

prof. Ing. Roman Čermák, Ph.D.
děkan

Ing. Lucie Urbánková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORKY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautorka.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne:

Jméno a příjmení studentky: Vendula Řezníčková

.....
podpis studentky

ABSTRAKT

Bakalářská práce popisuje zásadní rozdíly mezi dámskou a pánskou kosmetikou. Jednotlivé kapitoly jsou zaměřeny na charakteristiku kůže, spolu s faktory ovlivňující její stav, rozdíly mezi kůží muže a ženy, kosmetické přípravky spadající do kosmetiky pro dané pohlaví. A v neposlední řadě také konkrétním dámským a pánským kosmetickým přípravkům s analýzou jejich složení.

Klíčová slova: kůže, kosmetický přípravek, dámská kosmetika, pánská kosmetika

ABSTRACT

The bachelor thesis describes the fundamental differences between women's and men's cosmetics. The individual chapters focus on the characteristics of the skin along with the factors affecting its condition, the differences between male and female skin, cosmetic products falling under the cosmetics for a given gender. The last chapter is devoted to specific women's and men's cosmetic products with an analysis of their composition.

Keywords: skin, cosmetic product, women's cosmetics, men's cosmetics

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Pavlíně Egner, Ph.D. za odborné vedení práce a za cenné rady a trpělivost při jejím vytváření. Ráda bych také poděkovala své rodině za podporu během celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
KŮŽE	10
1.1 STAVBA KŮŽE.....	10
1.1.1 Epidermis	10
1.1.2 Dermis	10
1.1.3 Podkožní vazivo	11
1.2 FUNKCE KŮŽE.....	11
1.3 TYPY KŮŽE	12
1.3.1 Normální kůže	12
1.3.2 Suchá kůže	12
1.3.3 Mastná kůže	13
1.3.4 Smíšená kůže.....	13
1.3.5 Citlivá kůže	13
1.4 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ STAV KŮŽE.....	13
1.4.1 Věk a pohlaví	13
1.4.2 Etnická příslušnost	14
1.4.3 Životní styl	14
2 ROZDÍLY MEZI MUŽSKOU A ŽENSKOU KŮŽÍ	15
2.1 HYDRATACE POKOŽKY A JEJÍ PH	15
2.2 TRANSEPIDERMÁLNÍ ZTRÁTA VODY	15
2.4 SEBUM.....	16
2.5 HORMONY	16
2.6 CITLIVOST	17
3 HISTORIE KOSMETIKY	18
3.1 KLASIFIKACE KOSMETICKÝCH PŘÍPRAVKŮ	19
4 DÁMSKÁ KOSMETIKA	21
4.1 KOSMETICKÉ PŘÍPRAVKY PRO PÉČI O PLEŤ A POKOŽKU	21
4.1.1 Skin care produkty	21
4.1.2 Vlasová kosmetika	22
4.2 DEKORATIVNÍ KOSMETIKA	22
4.2.1 Kosmetické přípravky na rty	23
4.2.2 Oční kosmetika.....	24
4.2.3 Kosmetika na líčení celého obličeje.....	25
4.2.4 Kosmetika pro péči o nehty.....	25
5 PÁNSKÁ KOSMETIKA	27
5.2 SKIN CARE KOSMETIKA	28
5.3 VLASOVÁ KOSMETIKA.....	28

6	ROZDÍLY VE SLOŽENÍ DÁMSKÉ A PÁNSKÉ KOSMETIKY	30
6.1	SPRCHOVÝ GEL.....	30
6.2	ČISTICÍ GEL NA OBLIČEJ	32
6.3	PĚNA NA HOLENÍ	35
	ZÁVĚR	38
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	39
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	44
	SEZNAM OBRÁZKŮ	45
	SEZNAM TABULEK.....	46

ÚVOD

V dnešní době je používání kosmetiky čím dál větší trend. Ať už se jedná o kosmetické přípravky zaměřené na péči o pleť, tělo nebo o dekorativní kosmetiku.

V minulosti kosmetiku používaly převážně ženy, naopak muži používající kosmetiku mohli být negativně vnímáni ve společnosti. Dnes už kosmetika není pro nikoho tabu. Na trhu se nachází velké množství kosmetických výrobků vhodné pro obě pohlaví. Každý si tak může vybrat dle svých preferencí.

Pro výrobu kosmetiky obecně je zásadní se zaměřit na potřeby, které ženská či mužská kůže vyžaduje. Mužská kůže se od dámské liší v různých ohledech. Mezi rozdílné aspekty patří zejména hydratace, pH a tloušťka kůže, produkce mazu, odpařování vody skrz rohovou vrstvu kůže a také její citlivost. Na základě těchto fyziologických rozdílů je pak vyráběna speciálně kosmetika určená jednak pro muže a jednak pro ženy.

Dámská kosmetika zahrnuje z velké části produkty dekorativní kosmetiky, dále skincare produkty, přípravky na holení, vlasovou a nehtovou kosmetiku a také parfémy. Naopak pánská kosmetika je méně rozsáhlá a rozmanitá, ale i tak jsou na trhu pro ně dostupné potřebné kosmetické produkty. Pro muže je zásadní, aby kosmetika zahrnovala přípravky na holení, produkty určené na tělo a vlasy a dnes už i přípravky na úpravu vousů.

KŮŽE

Největším orgánem lidského těla je kůže. Pokrývá celý povrch těla s plochou 1,5 – 2 m² a tloušťkou asi 0,5 – 4 mm. Tloušťka kůže se liší podle lokace na lidském těle. Nejtenčí kůži lze nalézt na očních víčkách nebo rtech. Naopak nejsilnější kůže se nachází na zádech nebo na chodidlech, kde je na ni vyvíjen větší tlak. Hmotnost kůže se blíží přibližně 15 % tělesné hmotnosti dospělého člověka. Největší zastoupení mají v kůži bílkoviny, poté voda, tuky a ve stopovém množství minerální látky. Co se týká struktury kůže, je tvořena celkem ze tří základních vrstev. Nejsvrchnější vrstvou je *epidermis* (pokožka), druhou vrstvou je *dermis* (škára) a nejspodnější vrstvou je podkožní vazivo. [1, 2]

1.1 Stavba kůže

1.1.1 Epidermis

Pokožka neboli *epidermis* je povrchová vrstva kůže, která zajišťuje ochranu před vnějšími vlivy, a především zabraňuje ztrátě vody. Je tvořena pěti vrstvami buněk nazývanými keratinocyty. Jednotlivé vrstvy seřazené od nejnižší položené se nazývají *Stratum basale*, *Stratum spinosum*, *Stratum granulosum*, *Stratum lucidum* a *Stratum corneum*. K produkci keratinocytů dochází ve *Stratum basale*, kde se buňky začínají množit a posouvat do vyšších vrstev pokožky. Zároveň dochází i k produkci bílkoviny keratinu, zajišťující pevnost pokožky. Proces, při kterém dochází k obnově pokožky, se nazývá keratinizace. [2, 3]

Melanocyty jsou dalším typem buněk, který se nachází v *epidermis*. Jejich funkcí je produkce kožního pigmentu melaninu, přičemž jeho množství udává barvu kůže a chrání vrstvy před působením UV záření. [2]

Nejdůležitější funkci plní rohová vrstva neboli *Stratum corneum*. Největší zastoupení v jejím složení má keratin, dále lipidy, voda a látky ve vodě rozpustné. Lipidy plní ochrannou funkci a taky zajišťují elasticitu kůže. Látky, které na sebe vážou vlhkost a zabraňují dehydrataci kůže, se označují jako NMF – Natural moisturising factor. [2]

1.1.2 Dermis

Prostřední vrstvou je škára (*dermis*), která je tvořena pojivovou tkání, konkrétně vazivem. Oproti *epidermis* se ve škáře nachází přídatné kožní orgány. Příkladem jsou krevní kapiláry, které zásobují pokožku energií a živinami. Dále jsou zde uloženy potní a mazové

žlázy, které jsou odpovědné za vylučování potu a mazu. Tyto tekutiny spolu s dalšími látkami tvoří již zmíněný kyselý kožní plášť. Potní žlázy se dělí na apokrinní a ekrinní, přičemž rozdíl mezi nimi je v umístění po těle a v době, kdy začínají být plně funkční. Ekrinní potní žlázy jsou přítomny v lidském těle již od narození a vyskytují se po celém těle. Největší množství se nachází na dlaních a chodidlech. Apokrinní potní žlázy se aktivují až v období puberty a jsou přítomny jen na určitých místech. Konkrétně v podpaží, okolí prsních bradavek, pohlavních orgánů a kolem konečníku. Vylučovanou látkou potních žláz je čirá tekutina – pot. Známý tělesný pach je až důsledkem rozkladu potu, kterým se živí bakterie a produkují vedlejší produkty, které jsou za zápach odpovědné. [2]

Mazové žlázy se nachází po celém těle, nelze je nalézt ale na chodidlech a dlaních. Tento typ žláz vylučuje mastný kožní maz, který hydratuje pokožku. Dále vytváří spolu s potem a dalšími látky již zmíněný kyselý kožní plášť. [3]

Kolagenová a elastická vlákna patří mezi hlavní složky *dermis*. Kolagen zajišťuje pevnost a elastin je zodpovědný za pružnost pokožky. Tyto dva proteiny tedy určují celkový stav kůže. [2]

Kromě žláz se ve škůře vyskytují cévy, nervová zakončení, smyslové receptory, vlasové folikuly a v neposlední řadě nehty. [2]

1.1.3 Podkožní vazivo

Podkožní vazivo (*hypodermis*) tvoří poslední, nejhlubší vrstvu kůže. Je tvořeno převážně tukovými buňkami, které slouží jako zásobárna energie. Fungují taky jako tepelné izolátory a chrání tělo před poraněním. Celkové množství tuku se liší na různých částech těla, přičemž u žen dochází k ukládání především do oblasti pasu a boků a u mužů dochází k ukládání do oblasti břicha. [2]

1.2 Funkce kůže

Kůže zastává velké množství funkcí. Funguje jako bariéra oddělující vnitřní prostředí organismu od okolí. S funkcí bariérovou se pojí další důležitá funkce kůže, a to funkce ochranná. Ta umožňuje kůži chránit tělo před různými vnějšími vlivy, mezi které se řadí např. UV záření, bakterie, mikroorganismy a chemické látky. Na ochraně se podílí

především kyselý kožní plášť, což je hydrolipidový film obsahující enzymy. Jeho úlohou je udržovat kyselejší pH kůže a chránit tělo před chemickými látkami. [3, 4]

Dalším úkolem kůže je podílet se na termoregulaci, kdy pomocí pocení a omezení ztráty vody udržuje stálou tělesnou teplotu, která se pohybuje kolem 37 °C. V kůži jsou zabudovány smyslové receptory, pomocí kterých je vnímáno teplo, chlad, dotyk, bolest a tlak s okolím. Dále kůže plní funkci vylučovací, při které zajišťuje vylučování potu a odpadních látek z těla ven. V neposlední řadě se kůže podílí na metabolismu, aby zajišťovala správný transport plynů a jiných látek. Taky slouží jako zásobárna látek např. tuku a vody. [3, 5]

1.3 Typy kůže

Jak už bylo zmíněno, každý člověk má jiný typ kůže, která má své vlastnosti a potřebuje určitou péči. Tím, že na kůži má vliv hned několik faktorů, je zde velká pravděpodobnost, že se může během života měnit. Z kosmetologického hlediska lze kůži klasifikovat dle sekrece mazu, hydratace a také je důležitá úroveň její citlivosti. Podle těchto aspektů je možné pokožku dále rozlišit na normální, mastnou, suchou, smíšenou a citlivou. [6]

1.3.1 Normální kůže

Normální kůže se vyznačuje jemným, hladkým povrchem s malými, jemnými póry. Má narůžovělou barvu a je dobře prokrvená. Takováto kůže nemá sklony k přecitlivělosti, pocitu napětí nebo pocitu mastnoty. Označení kůže jako normální není úplně přesný termín a často se používá místo toho kůže eudermická. Jedná se tedy o vyváženou pleť, která má v rovnováze sekreci seba neboli kožního mazu. Kožní maz zajišťuje, aby kůže byla stále hydratovaná bez sklonnů k mastnotě. Tento typ kůže je typický hlavně u novorozenců, kdežto u dospělých se jedná o vzácné případy. [7, 8]

1.3.2 Suchá kůže

Suchá kůže je charakteristická drsným, sušším vzhledem bez lesku. Hlavní příčinou je menší produkce kožního mazu, který následně nezajišťuje potřebnou hydrataci. Díky dehydrataci působí kůže napjatě, bez elasticity, také může šupinatět a následně pak svědit. U suché kůže neboli xerózy se rozlišuje několik různých forem, a to podle stupně závažnosti, podle které lze rozlišit suchou pokožku, velmi suchou pokožku a extrémně suchou pokožku. [7, 8]

1.3.3 Mastná kůže

U mastného typu je hlavní příčinou zvýšená produkce kožního mazu. Kůže je silnější, prokrvenější a více se leskne zejména v tzv. T-zóně, tedy v oblasti čela, nosu a brady. Dalším typickým znakem jsou viditelné a zvětšené póry, které mají sklon ke snadnějšímu ucpávání se. Důsledkem je tvorba akné a černých teček. Mastná kůže může být ovlivněna genetikou, hormony, častým stresem, ale také léky a nevhodně zvolenou kosmetikou. [7, 8]

1.3.4 Smíšená kůže

Smíšená nebo kombinovaná kůže je charakteristická vlastnostmi, které jsou typické jak pro suchou, tak pro mastnou kůži. Jedná se o nejčastější typ pleti. Mezi mastně vykazující oblasti patří oblast tzv. T-zóny, kde jsou typické rozšířené póry a náchylnější tvorba pupínek. Naopak pro tváře se vyznačují vlastnostmi sušší až normální kůže. [7, 8]

1.3.5 Citlivá kůže

Citlivá kůže není zpravidla řazena mezi základní klasifikaci typů kůže, protože u ní nezáleží na množství produkovaného kožního mazu. Tento typ kůže je oproti pokožce eudermické náchylnější na působení vnějších faktorů např. chladu, tepla, UV záření, znečištění nebo kosmetických prostředků. Díky jejich vlivu je narušena ochranná bariéra a dochází k vyšší transepidermální ztrátě vody a k průniku nežádoucích, dráždivých látek do kůže. Jedná se o křehkou a jemnou kůži, která vyžaduje větší péči než doposud uvedené typy. Hlavními znaky citlivější kůže jsou známky zarudnutí, svědění, šupinatění a pocit napjatosti. [6, 8]

1.4 Faktory ovlivňující stav kůže

Každá kůže je specifická a má své vlastní potřeby. Její stav a tedy i typ může být ovlivněn různými faktory, např. životním stylem, pohlavím, typem kůže, etnickou příslušností a věkem. [1]

1.4.1 Věk a pohlaví

S přibývajícím věkem, dopadá stárnutí i na samotnou kůži. Pokožka se stává tenčí, začíná celkově ochabovat a objevují se první vrásky. Pokožka má tendenci zadržovat menší množství vody a zároveň má tak větší sklony k vysychání a k pocitu suchosti. Dochází k poklesu produkce kolagenu, který má vliv na elasticitu kůže. Taky je negativně

ovlivněna sekrece mazových a potních žláz. Na stav kůže má vliv nejen věk, ale také pohlaví. Mezi mužskou a ženskou kůží existují tedy určité rozdíly, které budou podrobně rozebrány v kapitole 2. [1]

1.4.2 Etnická příslušnost

Etnický původ má výrazný vliv na strukturu a vzhled kůže. Etnické skupiny se liší v tónu pleti, který je dán pomocí chromoforů. Jedná se o skupiny atomů, které pohlcují danou složku viditelného světla a dodávají tak barvu sloučenině. [9] Rozlišují se čtyři úrovně chromoforů. Řadí se mezi ně hemoglobin a oxyhemoglobin, udávající narůžovělý tón. Dále karotenoidy, které jsou odpovědné za žlutooranžové tóny pleti. V poslední řadě zde patří melanin, který udává nahnědlé podtóny. [1]

Největší množství melaninu bylo prokázáno u obyvatelstva afrického kontinentu, kteří jsou tak nejvíce chráněni před vlivem UV záření a nemůže u nich dojít ke spálení. Naopak lidé se světlejší pokožkou jsou ke slunci více náchylní. Různé etnické skupiny se samozřejmě liší i např. v tloušťce kůže, jejím stavu, vlastnostech. Vše se vždy odvíjí od samotného jedince. [1]

1.4.3 Životní styl

Zdravý životní styl může mít velký vliv na stav naší pokožky. Především ovlivňuje proces vnějšího stárnutí, které je spojeno s působením vnějších faktorů. Zvolením správného kosmetického přípravku se slunečním ochranným faktorem (SPF) lze předejít nebo aspoň zpomalit proces stárnutí. Další způsob jak oddálit stárnutí pokožky je také pomocí dodržování zdravého životního stylu bez stresu a stravou zaměřenou na ovoce a zeleninu.

Na stárnutí mohou mít vliv i určité látky, které jsou do těla přijímány. Pozitivní vliv na kůži byl prokázán s vyšším příjmem vitamínu C, s kterým se snižuje tvorba vrásek a s vyšším příjmem kyseliny linolové se snižuje suchost kůže. Negativní vliv na kůži má např. kouření, se kterým je spojena naopak dřívější tvorba vrásek, rozšíření pórů, změna povrchu kůže na drsnější nebo změna barvy. Kouření také snižuje regenerační schopnost kůže, což zvyšuje pravděpodobnost vzniku kožních onemocnění. [1]

Vlastnosti kůže ovlivňuje i index tělesné hmotnosti (BMI). Vyšší hodnoty transepidermální ztráty vody (TEWL) vykazují spíše obézní jedinci. S obezitou také souvisí zvýšený průtok krve kůží a zvýšená produkce potu. Nadváha může rovněž zvýšit pravděpodobnost výskytu různých kožních problémů a zpomalit proces hojení ran. [1]

2 ROZDÍLY MEZI MUŽSKOU A ŽENSKOU KŮŽÍ

Jak už bylo zmíněno, mezi faktory ovlivňující kůži patří i pohlaví. Mezi mužskou a ženskou kůží existují viditelné rozdíly, které budou vysvětleny níže.

2.1 Hydratace pokožky a její pH

Hydratace pokožky je velmi důležitý faktor odpovědný za homeostázu kůže. Nedostatečná hydratace může být způsobena nevhodnou péčí, tedy používáním nesprávných kosmetických přípravků, stárnutím nebo také podvýživou. Hydratace může být také ovlivněna vnějšími faktory nebo anatomickou polohou. To znamená, že jednotlivé části těla neobsahují stejnou vlhkost. Se suchou kůží neboli s dehydratací jsou spojena různá kožní onemocnění. [1]

Nedávné studie prokázaly, že mladí muži mají více hydratované *Stratum corneum* ve srovnání se ženami. Hydratace nejsvrchnější vrstvy zůstává u žen stabilní, ale může se i zvýšit. Rozdílné je to u mužské pokožky, kde se vlhkost od 40. roku života postupně snižuje. Dalším rozdílem mezi kůží mužů a žen je množství produkovaného potu. Produkce potu u mužů je značně vyšší než u žen. Pot vytváří výhodné prostředí pro množení bakterií, což vede k tvorbě zápachu. Kromě toho se u mužů zvyšuje množství tělesného ochlupení a povrch těla je náchylnější k napadení bakteriemi. Přítomnost potu může způsobit rozdíl mezi hodnotou pH pokožky mužů a žen. U ženské pokožky bylo prokázáno, že má v průměru vyšší pH hodnotu a je tak zásaditější než mužská pokožka. U mužů se hodnota pH pohybuje kolem 4,4., ale např. pH hodnoty v oblasti podpaží jsou u obou pohlaví podobné. [7, 10]

2.2 Transepidermální ztráta vody

Transepidermální ztráta vody (TEWL) je charakteristikou, která se používá k určení množství vody odpařené přes *Stratum corneum*. Nižší úroveň TEWL je prokázána na částech těla, jejichž rohová vrstva je podstatně silnější. Naopak zvýšené hodnoty TEWL jsou vykazovány narušením kožní bariéry ve spojení s dermatologickými nemocmi. [1, 11]

Co se týká porovnání mezi pohlavími, tak obecně muži mají nižší úroveň TEWL, než mají ženy. Na základě studií podle Luebberding a kol.[12] vykazovaly ženy mladších 50 let vyšší hodnotu TEWL než muži ve stejném věku. Potenciální příčinou může být vyšší

obsah mazu v pokožce mužů, které vytvářejí okluzivní film na kůži a zabraňují tak odpařování vody. [7, 10]

2.3 Tloušťka kůže

Tloušťka kůže je úzce spjata s věkem a potažmo tak se stárnutím. Mužská pokožka obsahuje větší množství proteinu kolagenu, který zajišťuje její pružnost. Během stárnutí dochází u pokožky mužů k postupnému řidnutí kolagenních vláken. U žen dochází k úbytku kolagenu v pozdějším věku, a to rapidním způsobem.

Množstvím a hustotou kolagenu spolu s tloušťkou kůže se zabývala např. studie podle Shustera a kol.[13] Jejich výsledkem bylo zjištění, že množství kolagenu obsaženého v kůži klesá s přibývajícím věkem a ženská kůže ho obsahuje méně. Tloušťka mužské kůže se tedy postupně ztenčuje přibližně od 20. roku. Naopak ženská pokožka zůstává stabilní až do věku 50 let. V tomto období začíná u žen menopauza a s ní spojený úbytek kolagenu v kůži. [10, 14]

2.4 Sebum

Kožní maz neboli sebum je produkován mazovými žlázami a zajišťuje množství funkcí, např. chrání pokožku před působením UV záření, má antimikrobiální účinky, obstarává pokožce antioxidanty rozpustné v tucích a vykazuje pomocí specifických lipidů pro i protizánětlivou aktivitu. Větší množství kožního mazu je produkováno muži, přičemž nezáleží na věku ani na lokalizaci na těle. Aktivita mazových žláz u mužů se během života rapidně nemění, na rozdíl od žen, kdy se přibližně po období menopauzy začne aktivita mazových žláz snižovat. Úbytek seba je doprovázeno poklesem množství lipidů nacházejícími se v rohové vrstvě pokožky. Velký vliv na jistý pokles má taky úbytek estrogenů při postupném stárnutí. [7, 15]

2.5 Hormony

Hormony jsou dalším znakem, který má vliv na ženskou i mužskou pokožku. Klíčovou roli zde hrají mužský pohlavní hormon testosteron a ženský pohlavní hormon estrogen. Testosteron ovlivňuje růst ochlupení jak po celém těle, tak i na obličejí. Dále má vliv na mazové žlázy a tím tak na produkci samotného kožního mazu. Naopak estrogen negativně ovlivňuje růst ochlupení, ukládání tuku do těla. [7]

2.6 Citlivost

Citlivá kůže se může projevit jak u žen, tak i u mužů. Jednou z nejvíce náchylných částí na těle je obličej. Ten je vysoce zásoben nervy, a proto reaguje nejvíc na vnější podněty, než je tomu u ostatních částí těla. Citlivost pokožky může být ovlivněna pohlavím, věkem, rasou, prostředím nebo také kulturou. Chladné počasí, UV záření ze slunce a vítr patří mezi environmentální faktory, na které může pokožka obličeje reagovat citlivěji. Velký vliv na pokožku mají také chemikálie, kterým je člověk vystaven např. v zaměstnání. Především se ale vyskytují v každodenních kosmetických přípravcích, které jsou používány. Mezi ně jsou řazeny mýdla, čistící přípravky na oblečení, parfémy a obecně kosmetika určená přímo na tělo. [16]

Co se týká pohlaví, tak obecně ženy mají citlivější pokožku než muži. Jednou z příčin je tloušťka rohové vrstvy, která je u žen menší a taky náchylnější k podráždění. Jak už bylo zmíněno, pokožka může reagovat negativně i na používání kosmetických přípravků, jelikož právě ženy mají větší potřebu je používat. Ať už jsou to produkty určené na obličej nebo na zbytek těla, tak muži nevěnují kosmetice tolik pozornosti jako ženy. [7, 16]

3 HISTORIE KOSMETIKY

Termín kosmetika pochází z Řecka. Je odvozeno ze slova *Kosmetikos*, což v překladu znamená být zručný v úpravě nebo zdobení. Historie kosmetiky sahá až do období pravěku, jelikož z této doby byly nalezeny jeskynní malby, na kterých byly zobrazeny různé ozdoby na lidském těle při lovu anebo při rituálech páření. [2]

Větší rozmach kosmetiky byl zaznamenán v Egyptě, kde lidé hodně dbali na svůj vzhled a čistotu. Používaly se především krémy a oleje sloužící k ochraně těla před sluncem a větrem. V té době bylo na vzestupu také parfémování, což praktikovali především v duchovním smyslu, např. při balzamování mrtvých nebo při náboženských rituálech. [17]

Další zemí proslulou v rozvoji kosmetického průmyslu byla Čína. Zde bylo oblíbené, kromě parfémování, i malování a zdobení nehtů, přičemž nanesené barvy tehdy představovaly postavení ve společnosti. K barvení byly použity látky jako např. včelí vosk, želatina, arabská guma nebo taky vejce. [17]

Pro oblast Indie a blízkého východu bylo typické využití rostlinných složek, především bylin, které se používaly jak k ošetření kůže, tak jako složka kosmetických přípravků. Mezi oblíbené látky patřil sezamový olej, měsíček lékařský, aloe vera nebo kurkuma dlouhá. V tehdejších šamponech byla populární např. bylina shikakai, získaná z lusků a ořechů keře akácie. Přibližně kolem 4. a 5. století se začala využívat henna k barvení vlasů nebo k malování složitějších vzorů na kůži před slavnostními příležitostmi. [17, 18]

V Japonsku bylo oblíbeno zdobení a malování očí, rtů a obočí. K tomu byla použita rtěnka vyrobená ze světlice barvířské, konkrétně z jejich rozemletých okvětních listů. V tehdejší době lidé usilovali o to mít co nejsvětější odstín obličeje. K jeho barvení se využíval rýžový prášek nebo také ptačí trus. [17]

Postupem času se kosmetický průmysl rozvinul i do evropských zemí. Konkrétně v Anglii v době 16. století si královna Alžběta I. zesvětlovala odstín své pleti pomocí bílých barev obsahující olovo či arzen. Snědší pleť byla udržována jen u zemědělců a otroků, kteří trávili většinu času venku či na polích. [17]

Kosmetika, jak ji známe dnes, byla prvně použita ve Spojených státech amerických, v oblasti Hollywoodu. Velký vliv filmového průmyslu zapůsobil na podnikatele a na základě toho začaly vznikat kosmetické značky známé dodnes. Mezi první kosmetické produkty je možné zařadit deodoranty, přípravky na vlasy – kondicionéry a tužidla na

vlasý, opalovací přípravky, nebo také produkty dekorativní kosmetiky jako jsou např. laky na nehty, rtěnky nebo řasenky. [17]

Pod pojmem kosmetika každého napadne tedy jiný kosmetický produkt. Ať už se jedná o parfém, rtěnku, nebo holicí pěnu. Jedná se tak o širokou oblast zahrnující velké množství produktů.

Obecně je za kosmetický přípravek považována jakákoli látka nebo směs, která je určena pro styk s vnějšími částmi lidského těla (pokožkou, vlasovým systémem, nehty, rty, vnějšími pohlavními orgány) nebo se zuby a sliznicemi dutiny ústní výhradně nebo převážně za účelem jejich čištění, parfemace, jejich ochrany, jejich udržování v dobrém stavu nebo úpravy tělesných pachů. Kosmetický přípravek se nesmí použít vnitřně a nesmí obsahovat látky určené k léčení. [19]

3.1 Klasifikace kosmetických přípravků

Kosmetické přípravky jsou klasifikovány podle místa aplikace, cílové skupiny, funkce a dalších způsobů. Cílová skupina je určena na základě toho, pro kterou část zákazníků je daný kosmetický přípravek vhodný. Přípravky mohou být určeny pro ženy, muže nebo děti. Podrobněji je možné i rozdělení dle věkové kategorie nebo typu pleti. [7]

Další rozdělení je na základě místa aplikace, tedy na jakou část těla je daný přípravek vhodný nanést. Jedná se o přípravky určené na oči, rty, vlasý, nehty nebo na celé tělo. Dále je důležitá doba působení, které může být dlouhodobá nebo krátkodobá. Přípravky určené pro dlouhodobé působení jsou označeny jako leave on, kdy se jedná o přípravky, které mohou zůstat na kůži. Naopak přípravky určené pro krátkodobé působení je označeno jako rinse off a přípravky, které nesou toto označení, musí být z kůže opláchnuty vodou. [2, 7]

Funkce přípravku je dalším kritériem, podle kterého se kosmetika klasifikuje. Každý přípravek zastává jednu nebo více funkcí. Spadá zde např. funkce čisticí, hydratační, ochranná nebo barvicí. Příkladem čisticí funkce zastávají kosmetické přípravky, jako jsou mýdla, šampony nebo produkty určené k odstranění make-upu. Funkce hydratační je uplatněna v krémech na ruce i na obličej, dále v tělových mlékách a máslech nebo také v přípravcích určených pro péči po holení. Barvicí funkce je využívána především v dekorativní kosmetice. Řadí se zde prakticky všechny produkty určené k zvýraznění dané části lidského těla, tedy oční stíny, rtěnky, řasenky nebo tvářenky. Ochrannou funkci plní především opalovací krémy nebo balzámy na rty. Vytvářejí na pokožce film, který chrání

před UV zářením a dalšími vnějšími vlivy. Existují ovšem další funkce, které kosmetické přípravky zastávají. [7]

Na základě rozdílů mezi kůží žen a mužů uvedených výše jsou na trhu uvedeny kosmetické přípravky právě pro obě pohlaví, aby každému spotřebiteli bylo vyhověno.

Kosmetický trh také rozděluje produkty spojením klasifikací podle místa aplikace a funkce kosmetického přípravku. Tento typ klasifikace dělí produkty do dvou kategorií, a to na produkty osobní péče a produkty dekorativní kosmetiky. [7]

V první zmíněné kategorii se nachází čtyři podkategorie, a to produkty určené na zkrášlení celého obličeje, na oči, na rty a také produkty určené pro péči o nehty. Mezi produkty na úpravu obličeje se řadí především make-up či korektor, čili produkty které jsou aplikovány na celý obličej. Produkty jako jsou řasenka, oční stíny, linky na oči nebo také odličovač očí se řadí do produktů určených na úpravu očí a očního okolí. Třetí podkategorií jsou produkty určené na zkrášlení rtů a patří zde např. lesk, rtěnka či tužka na rty. V poslední podkategorii se nachází produkty pečující o nehty. Tato podkategorie zahrnuje např. lak na nehty, odlakovač, kosmetické přípravky pro zpevnění a vyživení nehtů nebo také přípravky pro odstranění nehtových kůžiček. [7]

Druhá kategorie kosmetických přípravků se na rozdíl od té první zaměřuje na péči o pleť. Zahrnuje podkategorie produktů určené o péči o pleť a také o vlasy. Poté i produkty pro ústní a zubní hygienu a podkategorii dalších produktů zahrnující kosmetiku pro děti, dámské hygienické potřeby nebo produkty k odstranění chloupků. [7]

4 DÁMSKÁ KOSMETIKA

Je obecně známo, že ženská část populace využívá kosmetiku více než část mužská. Ženy mají větší potřebu se starat jak o svou pleť, tak o své tělo a zároveň ho zkrášlovat. Pro většinu žen je nošení make-upu příjemnou a oblíbenou činností, díky které se cítí přitažlivé. Ženy tedy používají kosmetiku především ke zvýšení atraktivity a posílení jejich sebevědomí. Pro dámskou kosmetiku je typické používání jak dekorativní kosmetiky, tak i produktů pečujících o pleť. Následně budou rozebrány produkty spadající do jednotlivých kategorií. [20]

4.1 Kosmetické přípravky pro péči o pleť a pokožku

Tento typ přípravků je určen ke zlepšení vzhledu a stavu pokožky. Do této kategorie spadají produkty určené k péči o pleť a vlasová kosmetika, pečující o vlasovou pokožku.

4.1.1 Skin care produkty

Kategorie skin care produktů, zahrnuje nejvíce produktů v kosmetickém průmyslu. Jedná se také o nejvíce používaný typ kosmetického přípravku z oblasti kosmetiky. Dříve se tento typ produktů používal primárně k čištění a hydrataci pleti. Nárůst skin care produktů na trhu byl zapříčiněn především využitím nových technologií a surovin, které vylepšily vlastnosti a účinnost celkového produktu. Pod pojmem skin care je však skryto velké množství funkcí, které tyto produkty splňují. Mezi ně patří především čištění, změna vzhledu a pachu, parfemace a udržování pokožky v dobrém stavu. [7, 21]

Čisticí prostředky jsou určeny k čištění pokožky a zahrnují procesy mytí, sprchování, koupání a jsou tak řazeny mezi oplachovou kosmetiku. Jejich funkcí je odstranit z povrchu pokožky nečistoty, kožní maz a odumřelé buňky *Strata cornea*. Hlavní složkou zajišťující čisticí funkci jsou povrchově aktivní látky nebo též surfaktanty, které snižují povrchové napětí na pokožce a odstraňují tak nečistoty pryč z kůže. Jako první surfaktant, který se začal používat k čištění, bylo mýdlo. Mezi další složky, které mohou být obsaženy v čisticích prostředcích, jsou např. antimikrobiální, okluzivní nebo zvlhčující látky. Ty slouží především ke kompenzaci poškození při samotném čištění. [21]

Čisticí prostředky jsou vyráběny v několika různých formách. Jedná se především o emulze, neboli směsi dvou vzájemně nemísitelných kapalin, jež jsou stabilizovány pomocí emulgátoru, typickým příkladem je směs vody a oleje. Na kosmetickém trhu se čisticí

prostředky vyskytují i v dalších variantách, jako jsou gely, peelings, tonika, masky nebo taky ve formě čisticích ubrousků. [22]

K čištění samotného těla slouží sprchové gely. Jedná se o roztoky povrchově aktivních látek obohacené o přísady, jako jsou antimikrobiální látky, regulátory viskozity, barviva, parfemace. Sprchové gely jsou určeny k odstraňování nečistot z pokožky tak, aby nedošlo k jejímu vysoušení. Obsahují proto složky, které by měly pokožku hydratovat a vyživovat. Na trhu je k dispozici velké množství typů těchto produktů tak, aby si každý vybral dle svých preferencí a potřeb. Sprchový gel by se měl vyznačovat dobrou pěnivostí a smáčivostí, měl by být šetrný jak k pokožce spotřebitele, tak i pro životní prostředí. [23, 24]

4.1.2 Vlasová kosmetika

Vlasová kosmetika zahrnuje produkty, které jsou druhou nejvíce oblíbenou formou kosmetického přípravku a tvoří až kolem 25 % z celkového objemu prodeje. Lze je klasifikovat na základě jejich funkce a vlastností. Na základě toho je si pak každý spotřebitel schopen vybrat, ať už jeho vlasy vyžadují jakoukoliv potřebu. [25]

Hlavním a také nejoblíbenějším produktem vlasové kosmetiky je šampon. Používá se k odstranění mastnoty, nečistoty z vlasů a vlasové pokožky, aniž by poškodil vlasy a vyvolal tak nežádoucí účinky. Měl by zanechávat vlasy měkké, lesklé a poddajné. [26]

4.2 Dekorativní kosmetika

Z historie kosmetiky je známo, že líčení hrálo ve společnosti důležitou roli. Ať už se jednalo o zvýšení atraktivity, umění nebo jen snahu vypadat mladší. Tak jak se kosmetika postupně vyvíjela, tak se i zvyšovaly nároky od jejich spotřebitelů. Největší význam pro oblast dekorativní kosmetiky bylo vytvoření dlouhotrvajících produktů. Jako první se tento požadavek objevil u podkladových produktů, jako jsou např. make-upy. Dále byl tento požadavek rozvíjen i ve rtěnkách, očních stínech nebo lácích na nehty. Tento typ požadavku by nemohl být rozvinut, aniž by došlo k pokroku v oblasti chemie. Vývoj chemie usnadnil kompozici pigmentů s obsahem polymerů, které vylepšují jak sensorické, tak fyzikálně-chemické vlastností kosmetických produktů. V dekorativní kosmetice hrají nejdůležitější roli pigmenty. Jedná se o prášky, které zajistí zbarvení celého produktu. Pigmenty jsou klasifikovány podle způsobu výroby na syntetické nebo přírodní nebo mohou být rozděleny do dalších tří skupin, zahrnující organické, minerální a perleťové

pigmenty. Organické pigmenty jsou v oblasti kosmetiky regulovány, tím pádem jen některé z nich jsou povoleny a to v závislosti na místě aplikace. Mezi nejvíce používané minerální pigmenty jsou řazeny oxidy železa nebo oxid titaničitý. Perleťové pigmenty jsou vyráběny synteticky a je pro ně charakteristický vysoký lesk. Řadí se zde např. oxychlorid bismutu nebo slída s oxidem titaničitým. [22]

4.2.1 Kosmetické přípravky na rty

Rty jsou výrazný orgán lemující ústní otvor člověka. Hrají významnou roli ať už při mluvení nebo fyzické přitažlivosti. Proto platí, zejména u žen, používání kosmetických přípravků, které by pomohly jejich rty zvýraznit a posílit tak i sebevědomí ženy. Na trhu kosmetiky existuje velké množství produktů aplikovatelných na rty. Jak už bylo naznačeno, tento typ produktů využívají převážně ženy za účelem zvýšit svoji atraktivitu a zdůraznit tak pocit krásy. Díky velkému množství barev si vybere každá žena svůj odstín. Mezi typické produkty řazené do této kategorie patří rtěnka, lesk na rty, balzám, anebo tužka na rty. [22, 27, 28]

Rtěnka patří mezi kosmetické přípravky sloužící především k dodání barvy, popřípadě lesku. Díky takovým vlastnostem udává tvar rtů. Slouží též jako ochrana proti vnějším vlivům. Co se týká jejího složení, tak je rtěnka tvořená především vosky, oleji a estery mastných kyselin, vytvářející základ rtěnky. Nejdůležitější složku představují pigmenty, které udávají finální barvu. Dále mohou obsahovat další složky zlepšující vůni, příchut' nebo zajišťovat ochranu před sluncem. Rtěnka by se měla dobře nanášet a zanechávat příjemný pocit na rtech. Proto se v základu nacházejí látky, které při tělesné teplotě měknou a usnadňují tak aplikaci. Ideální rtěnka by měla splňovat i další důležité vlastnosti. Neměla by vykazovat mastný vzhled a rozmazávat se, měla by udržovat své vlastnosti, hlavně svou pevnost při různých teplotách a samozřejmě by měla být bezpečná a neiritovat rty. [7, 27, 29]

Lesk na rty je dalším oblíbeným produktem. Na rozdíl od rtěnky, jeho hlavním účelem je dodat rtům lesk, popřípadě lehké zbarvení. Je složen obvykle z většího množství olejů a menším množstvím vosků. Díky takovému poměru složek, dodává produktu větší lesk. Negativní vlastností je nepříliš vysoká výdrž produktu, tudíž je nutná opakovaná aplikace během dne. Jak už bylo naznačeno, lesky na rozdíl od rtěnek nemají primárně dodávat rtům barvu, ale naopak lesk a třpytivý vzhled. Tudíž bývají většinou v transparentní formě.[7]

Tužky na rty slouží ke zvýraznění a dokreslení kontur rtů. Jedná se o tenké tužky, které jsou složeny převážně ze stejných složek jako rtěnky, tedy z vosků, olejů, a menšího množství pigmentů. [7]

Balzám na rty je kosmetický přípravek vytvořený primárně k hydratačním účelům. Má podobné složení jako většina kosmetických přípravků na rty. Skládá se především z vosků, másel a tuků nebo olejů. Obsahuje malé množství pigmentů nebo je většinou bezbarvý. Obsahuje složky, které zajišťují potřebnou hydrataci rtům a taky složky chránící před působení UV záření. [7]

4.2.2 Oční kosmetika

Kosmetické přípravky na oblast očí a očního okolí jsou v dnešní době využívány ženami mladší i starší věkové kategorie. Produkty jsou nanášeny na řasy, oblast kolem očí a na obočí. Proto se zde řadí produkty jako řasenka, tužka na obočí, linky na oči a oční stíny. Tento typ produktů slouží hlavně ke zvýraznění a podtržení očí. [7]

Řasenka má za úkol řasy ztmavit, prodloužit a zahustit. Díky vytvářejícímu kontrastu mezi bělmem a duhovkou dokáže oči zvýraznit a vytvořit tak intenzivní a dramatický pohled. Dnes se na trhu najde velká škála typů řasek, od prodlužujících, přes objemové až po voděodolné. Při výběru řasenky je důležitý efekt, který se od ní očekává a také typ řas, na které se řasenka bude nanášet. V dnešní době se řasenka nejčastěji nachází v tekuté formě, a to ve 3 variacích. První varianta je založená na bázi vody, další na bázi rozpouštědel, třetí varianta je kombinace obou předešlých. Obvykle je řasenka složena ze směsi obsahující vosky, pigmenty, emulgátory, rozpouštědla a látky upravující její viskozitu. [7, 22, 30]

Oční stíny dodávají oku určitou hloubku a rozměr. Nejčastěji jsou nanášeny na horní víčko, kterému dodají barvu a zvýrazní tak i samotnou barvu očí. Vyskytují se nejvíce v práškové formě, ale také např. ve formě krémové, gelové nebo v podobě tyčinky. [7]

Oční linky by měly zvýrazňovat řasy a celkový obrys očí. Opticky zvětšují či zmenšují oko a stejně jako řasenka vyzdvihují kontrast mezi duhovkou a očním bělmem. Jsou dostupné jak v oblíbenější tekuté verzi, tak i ve verzi ve tvaru tužky. Jsou vyrobeny ve formě emulzí složené z vody, emulgátorů, polymerů upravující viskozitu a celkovou texturu, pigmentů a změkčovadel. [7]

Tužky na obočí definují tvar obočí, ať už jsou použity k doplnění chloupků, ke zvýraznění nebo vytvoření hustšího obočí. Svým složením připomínají tužku na rty nebo oční linky v tužkové formě s rozdílem ve větší tvrdosti. [7]

4.2.3 Kosmetika na líčení celého obličeje

Do této podkategorie jsou řazeny produkty typu make-up, korektor či tvářenka. Jsou používány za účelem zakrýt nedokonalosti obličeje. Sjednocují tak barvu pleti, mohou ji rozjasnit nebo naopak vytvořit matný vzhled, maskovat tmavé kruhy pod očima, jemné vrásky a také póry na povrchu pleti. [7]

Podkladové báze na obličej jsou zase určeny pro sjednocení barvy pleti, ať už se jedná o jakýkoliv odstín. Dále poskytují základní krytí pleti, aby se potlačil výskyt nedokonalostí. Jsou aplikovány na celý obličej a na kosmetickém trhu jsou uvedeny ve velké škále odstínů a forem, tak aby bylo vyhověno každému spotřebiteli. Mezi nejvíce oblíbenou formu patří tekutá verze. Jsou vyráběny i jako kompakty, tudíž je lze najít i ve formě tyčinek, dále krémů, pěny či sypkého prášku. [7]

Po podkladové bázi neboli make-upu následuje většinou aplikace korektoru. Jeho složení je velmi podobné, ale korektory obsahují větší množství pigmentu a mají vyšší viskozitu. Nejsou aplikovány na celý obličej, ale jen na problematičtější místa. Zakrývají drobné vady na obličej, jako jsou kruhy pod očima, pupínky různého typu, černé tečky nebo také pigmentové skvrny. Vyráběny jsou v konzistenci tekuté i tuhé, v různých formách tyčinek, krémů či pudrů. [7]

Tvářenka je kosmetický přípravek, který dodává tvářím barvu. Dále zvýrazňuje lící kosti a dodává tak obličej celkový tvar. Vyskytuje se nejčastěji v pudrové a krémové formě. Její složení v práškové verzi je podobné pudru na obličej, s tím že tvářenka obsahuje větší množství výraznějších pigmentů. Naopak krémová varianta obsahuje vosky, minerální oleje, estery a oxid titaničitý spolu s dalšími pigmenty. Dnes je možné nalézt tvářenku v různých odstínech, od hnědo-oranžové až po růžové či fialové odstíny. [7]

4.2.4 Kosmetika pro péči o nehty

Nehet pro lidský organismus zajišťuje především funkci ochrannou, kdy chrání citlivé tkáň konečků prstů. V dnešní době hraje úprava nehtů v lidském životě velmi důležitou estetickou roli. Pro člověka by měly být čisté nehty základem upraveného a kultivovaného vzhledu. Pro ženy je typické mít nehty zpravidla delší a nalakované. Dnes je nehtová kosmetika v oblibě i přesto, že může mít za následek dermatologické problémy [22, 31]

Tato podkategorie zahrnuje jak funkční výrobky pro péči o nehty, tak i dekorativní výrobky. Funkční výrobky jsou využity pro zdravý růst nehtů, napomáhají její údržbě a

také zajišťují odstraňování nehtové kůžičky. Patřím zde kosmetické přípravky určené na zpevnění nehtů a odstranění nehtové kůžičky. Naopak dekorativní kosmetické přípravky jsou určeny k barvení jak přírodních, tak umělých nehtů. [7]

Zpevňovače nehtů jsou kosmetické přípravky vytvářející ochrannou vrstvu na nehtu. Aplikací zpevňovače lze dosáhnout zvýšení jak tvrdosti, tak i pevnosti nehtů. Složení je velmi podobné jako u transparentního laku, ale obsahuje navíc chemická zesíťovací činidla. [7]

Laky na nehty jsou určeny k barvení a zvýšení estetiky nehtů, čímž jim dodávají atraktivnějšího vzhledu. Jsou tvořeny z pigmentů, které jsou suspendovány v těkavém nevodném rozpouštědle, do něhož jsou přidány filmotvorné látky. Přidáním perleťových a kovových složek a lesků lze dosáhnout speciálních efektů. [31]

Odstraňovače kůžičky jsou speciální kosmetické přípravky určené k chemickému odstranění kůžičky. Jejich konzistence je buď tekutá, krémová nebo gelová. Především obsahují alkalické složky, které ničí keratin kůžičky a napomáhají tak k jejímu lepšímu odstranění. [7, 22]

V současné době jsou oblíbenou formou nehtů nehty umělé. Jedná se o nehty, jež jsou vytvořené pomocí přípravků určených k prodloužení nehtů. Výrobky v této kategorii zahrnují předtvarované plasty, tvarované akryly či kombinaci obojího. Předtvarované plastové nehtové typy se lepí na povrch nehtů pomocí lepidla. Tvarované akrylové gely jsou směsi akrylových monomerů a polymerů, které jsou nanášeny na šablonu k vytvarování nehtů. První nátěr je tvořen bílou akrylovou pastou, která slouží k prodloužení nehtu. Pro druhý nátěr je použita růžovější akrylová pasta, která je nanesena na přírodní nehet. Nehet se nechá při pokojové teplotě vytvrdit a následně je možno odstranit šablonu a vypilovat nehet do preferovaného tvaru. [7, 22]

5 PÁNSKÁ KOSMETIKA

Kosmetický trh s pánskou kosmetikou v průběhu posledních let rapidně vzrostl, a to v důsledku většího zájmu mužů starat se o svůj vzhled. V dřívějších letech bylo pro muže typické používat v podstatě kosmetické přípravky typu mýdlo nebo deodorant. Společnost L'Oreal provedla průzkum, který dokazuje nárůst počtu mužů jako spotřebitelů kosmetiky. Podle statistických údajů používali v roce 1990 kosmetické přípravky pouze 4 % mužů. V roce 2001 počet spotřebitelů narostl až na 21 %, s tím že v dalších letech se procenta nadále navyšovala. [32]

Nárůst spotřebitelů však není na všech trzích jednotný, např. v Evropě je nárůst kosmetického trhu a stejně tak i spotřeba na jednoho člověka větší než v USA. Holení, které většina mužů vykonává každý den, se ukázalo být pro několik kosmetických značek vstupní branou pro rozšíření trhu hlavně pomocí franšízy. Výrobky určené na holení tak tvoří důležitou část trhu péče o pleť muže, přičemž výrobky pro citlivou pokožku jsou obzvláště atraktivní a tvoří velký podíl těchto výrobků, jelikož významný podíl mužů např. ve Spojeném království i mnoha evropských zemích má citlivou pokožku. [4]

5.1 Holicí přípravky

Holení je považováno u většiny mužů nejen za povinnost, do jisté míry i za nutnost, ale také za podstatnou součást správné péče o tělo. Určité množství mužů má v oblibě si svoje vousy nechat narůst a podle módních trendů jejich počet klesá či stoupá. Na druhé straně existují muži, kteří se holení vyhýbají kvůli kožním problémům, na které trpí. Mezi nejčastější problémy způsobené holením patří podráždění kůže, způsobené říznutím a škrábnutím. Při holení se však nelze zcela vyhnout určitému podráždění pokožky, protože spolu s odstraněním vousů je odstraněna i část *Stratum corneum*. Úroveň podráždění závisí na určitých aspektech, mezi které patří např. lubrikace či zvlhčení vousů nebo ostrost a úhel dopadu břitu spolu s tlakem, který muž při holení vyvíjí na břit. Růst mužského ochlupení začíná v období puberty, kdy dochází k vyšší produkci mužských pohlavních hormonů. Rychlost růstu vousů se odhaduje k přibližným 0,3 – 0,4 mm za den. [4]

Samotné výrobky určené na holení se postupně vyvíjely, především ve faktorech, které se týkají kvality, tvaru ale i vzhledu produktu na holení. Jejich výroba však měla vždy stejný cíl, a to být účinné a šetrné k pokožce, a aby nevykazovaly vedlejší účinky na kůži. Po holení dochází zpravidla k aplikaci vody po holení, která je určena ke snížení podráždění způsobené žiletkou. Muži, kteří mají pleť aknózní či s většími póry, by měli správně

používat astringentní kosmetický přípravek místo obyčejné vody po holení obohacenou o vonné látky. Takový přípravek obsahuje účinné látky, jako jsou alfa nebo beta hydroxykyseliny, které by větší póry zmenšily a omezily tak i vznik dalších pupínků a puchýřků. [33]

5.2 Skin care kosmetika

Stejně jako ženy i muži by se měli starat o svou pleť a provádět tak s pleť svou denní rutinu. Pro muže, kteří využívají kosmetické přípravky určené na pleť je zásadní, aby jejich rutina spočívala především v jednoduchosti. Každý spotřebitel by si nejdříve měl nechat stanovit správný typ pleti. Tedy zda se jedná o pleť suchou, mastnou, normální, smíšenou nebo citlivou. Po této diagnostice je už možné si vybrat vhodnou kosmetiku. V dnešní době stále více roste obliba mužů mít zdravější a mladší pleť. Proto existují určitá doporučení, kterými by se i muži měli řídit. Jako první je volba vhodných kosmetických přípravků, obsahující ingredience, které by nedráždily pokožku. Pro aknézní pleť je vhodné vyhledávat hydratační, čisticí přípravky, které neobsahují olejové složky, či složky napomáhající tvorbě komedonů. Pro muže s citlivější pleťí není naopak vhodné vyhledávat kosmetiku, která je parfémovaná. Vonné látky spolu s alkoholem mohou pokožku vysušovat a zbytečně ji podráždit. Další se týká správného umývání obličeje. Při této činnosti muži často dělají chybu, jelikož pro mytí obličeje použijí mýdlo, obsahující ingredience, které mohou pokožku vysušovat a dráždit. Místo toho by bylo vhodnější použít čisticí prostředek, který bude následně opláchnut vlažnou vodou. I pro muže je nutné používat na obličej hydratační krém. Krémy obsahují látky, které mají schopnost zadržovat vodu v pokožce. Následkem toho vypadá pokožka jasněji a zdravěji. Pro lepší účinnost by se krém měl aplikovat na navlhčenou pokožku. Na závěr denní rutiny by měla přijít aplikace krému s SPF faktorem. Ten zajistí ochranu proti slunečnímu záření, které by mohlo způsobit např. vznik stařeckých skvrn nebo i rakovinu kůže. [34]

5.3 Vlasová kosmetika

Mezi základní přípravky vlasové kosmetiky se řadí šampony, kondicionéry, stylingové přípravky pro úpravu vlasů nebo vlasové vody a tonika. Pro docílení zdravých a lesklých vlasů je potřeba se starat i o pokožku hlavy. Vlasové přípravky pomáhají spotřebitelům omezit vypadávání vlasů, zajistit úlevu od svědivé a suché pokožky nebo taky dodat vlasům lesk, sílu a podpořit jejich růst. Přípravky jako jsou vlasové vody či tonika slouží

k udržení upravených vlasů. Zajišťují lehkou fixaci a lze je používat na denní bázi. Dříve se od nich očekávalo, že mají schopnost zastavit vypadávání vlasů a obnovovat jejich růst. Toto tvrzení však nebylo klinicky prokázáno. Pravidelným používáním vlasových tonik lze docílit dobrého stavu vlasové pokožky. Vmasírováním nebo za pomoci tuhého kartáče dochází ke stimulaci průtoku krve do vlasových folikulů, což vede k vylepšení jejich stavu. Vypadávání vlasů je ovlivněno velkým množstvím faktorů, jako je např. genetika, hormony, stres či úzkost nebo také nevhodná péče o vlasy. Kromě přípravků na bázi oleje jsou tonika obvykle založena na bázi vody a denaturovaného ethanolu. Muži se často potýkají s problémem týkajících se lupů ve vlasech. Na kosmetickém trhu se proto nacházejí specializované šampony určené k jejich prevenci a ke kontrole vzniku lupů. Ve většině takových přípravků je kromě klasických tenzidů a dalších čisticích látek obsaženo množství účinných látek typu pyrithion zinečnatý, pirokton olamin nebo climbazol. Pyrithion zinečnatý a jeho soli jsou díky své vysoké antibakteriální schopnosti účinné právě v léčbě lupů a také seboreické dermatitidy. Další účinnou aktivní látkou využívanou v dnešní době je pirokton olamin, jehož výhodou je jeho rozpustnost v tenzidech a výslednou transparentní formulací. Mezi další oblíbené přípravky patří ty, které dodávají lesk a zajišťují kontrolu a úpravu vlasů. Jsou vyráběny v různých formulacích např. ve formě pomád, emulzí, gelů, lotionů, v tekuté či aerosolové formě. [4, 35, 36]

6 ROZDÍLY VE SLOŽENÍ DÁMSKÉ A PÁNSKÉ KOSMETIKY

Na základě uvedených rozdílů mezi kůží žen a mužů lze na trhu nalézt kosmetické přípravky vyhovujícím oběma pohlavím. Právě díky rozdílům jako jsou tloušťka *Strata cornea*, produkce mazu a rozdílné pH, jsou následně vybrány vhodné ingredience do přípravků tak, aby splňovaly požadavky z hlediska účinku i potřeby pro dané pohlaví. V následující kapitole budou proto uvedeny k porovnání jednotlivé kosmetické přípravky určené pro ženy a muže. [10]

6.1 Sprchový gel

Mužský sprchový gel od Old spice z řady Bearglove je charakteristický svou vůní po citrusech, jablkách a koření. Jako každý sprchový přípravek se používá k odstranění nežádoucích nečistot pryč z těla a zanechat tak pokožku čistou a nezapáchající. Právě díky zmíněné parfemaci zanechává u mužů pocit osvěžení a větší mužnosti. Složení sprchového gelu včetně funkce jednotlivých složek je uvedeno v Tabulce 1. (Obrázek 1) [37]

Tabulka 1 - Složení sprchového gelu Old Spice [38, 39]

Ingredience	Funkce v kosmetickém přípravku
Aqua	Rozpouštědlo
Sodium Lauryl sulfate, Cocamidopropyl betaine	Povrchově aktivní látka
Sodium chloride, Sodium xylenesulfonate, Hydroxypropyl methylcellulose	Zahušťovadlo
Benzylalcohol, Sodium benzoate, Methylchloroisothiazolinone, Methylisothiazolinone	Konzervant
Sodium citrate, Citric acid	Modifikátor pH
Parfum	Parfemace
Disodium EDTA	Chelatační činidlo
CI 42090, CI 19140	Barvivo

Obrázek 1 - Sprchový gel Old spice
Bearglove [37]

Dalším přípravkem je sprchový gel Dove, který je určen pro ženy a je typický pro své složení, jež neobsahuje jako čisticí látky sulfáty. Konkrétní je přípravek obohacen o kombinaci vůně Aloe vera a březové vody, zanechávající osvěžující pocit. Právě díky obsahu hydratačních a jemných čisticích složek zanechává kůži jemnou a hydratovanou. Sprchový gel je vhodný jak pro normální, tak i pro citlivější pokožku. V Tabulce 2 je uvedeno složení přípravku včetně funkce jednotlivých složek. (Obrázek 2) [40]

Tabulka 2 - Složení sprchového gelu Dove hydrating care [39,40]

Ingredience	Funkce v kosmetickém přípravku
Aqua,	Rozpouštědlo
Sodium Lauroyl Isethionate, Cocamidopropyl Betaine, Sodium Isethionate, Sodium Lauroyl Glycinate, Hydroxystearic Acid	Povrchově aktivní látka
Sodium Chloride, Carbomer, PPG-2 Hydroxyethyl Cocamide	Zahušťovadlo
Glycerin, Caprylyl Glycol	Humektant
Aloe Barbadosis Leaf Juice Powder, Betula Alba Leaf Extract	Zklidňující látka
Sodium Benzoate	Konzervační látka
Sodium Gluconate	Chelatační činidlo
Stearic Acid, Palmitic acid	Emolient
Sodium Hydroxide	Modifikátor pH
Lauric Acid, PEG-150 Pentaerythrityl Tetrastearate	Emulgátor
PPG-6	Kondicionér pokožky
Limonene, Geraniol, Linalool	Vonná složka
Parfum	Parfemace
CI 42090	Barvivo

Obrázek 2 - Sprchový gel Dove hydrating care [40]

Dle Tabulky 1 a 2 je možné porovnat pánský a dámský sprchový gel. Z hlediska rozdílů v pokožce ženy a muže (viz kapitola 2) lze obecně říci, že ženy mají oproti mužskému pohlaví jemnější kůži. Proto je vhodné do kosmetických přípravků určených pro ženy zvolit co nejméně dráždivé složky. Základem většiny sprchových gelů jsou povrchově aktivní látky. Ty se dělí na anionické, kationické, amfoterní a neionické. Za silně pěnicí a čistící účinky je zodpovědný anionický typ tenzidu, který může představovat největší riziko, tudíž vyvolat podráždění kůže. Iritace kůže je tak v přípravcích korigována přidáním neionických a amfoterních tenzidů, které se dále podílejí i na stabilizaci pěny a zanechávají pokožku hebkou. Pánské sprchové gely, které obsahují Sodium Lauryl Sulfate, mohou tak způsobit mírné podráždění, jelikož se tento tenzid řadí mezi tenzidy anionické a zároveň silně dráždivé. Sprchový gel pro ženy naopak obsahuje jemnější anionický tenzid Sodium Lauroyl Isethionate, který je vhodný i pro citlivější pokožku. Parfemace obecně u všech kosmetických přípravků záleží na individuální preferenci. V tomto případě pánský produkt je charakteristický citrusovou a dřevitou vůní, kdežto dámský produkt je parfémován květinovou vůní s Aloe vera. [4, 7, 37, 40]

6.2 Čistící gel na obličej

Příkladem čistícího gelu na obličej může být pleťová emulze od značky Clinique, která je určena pro denní čištění mužské pleti. Přípravek je aplikován společně s vlažnou vodou a následně je pomocí prstů nanesen a vpracován na navlhčenou pleť. Přípravek nezanechává nepříjemný pocit suchosti ani napjatosti. Po její aplikaci na kůži je pleť připravená

k oholení. Složení čisticí pleťové emulze včetně funkce jednotlivých složek je uvedeno v Tabulce 3. (Obrázek 3) [42]

Tabulka 3 - Složení čisticí pleťové emulze od Clinique [41, 42]

Ingredience	Funkce v kosmetickém přípravku
Aqua	Rozpouštědlo
Sodium Laureth Sulfate, Cocamidopropylhydroxysultaine, Lauramidopropylbetaine, Sodium Cocoyl Sarcosinate, Tea-Cocoyl Glutamate, Laureth-2	Povrchově aktivní látka
Sodium chloride	Zahušťovadlo
Aloe Barbadensis Leaf Juice, Di-Ppg-2 Myreth-10 Adipate	Emolient
Sodium Hyaluronate, Sucrose, Hexylene Glycol, Butylene Glycol, Caprylyl Glycol,	Humektant
Cetyl Triethylmonium Dimethicone Peg-8 Succinate	Úprava vlasů
Sodium Sulfate	Úprava viskozity
Polyquaternium-7	Filmotvorná látka
Peg-120 Methyl Glucose Dioleate	Emulgátor
EDTA, Disodium EDTA	Chelatační činidlo
Tocopheryl Acetate, Sodium Benzoate, Phenoxyethanol	Konzervační látka

Obrázek 3 - Čisticí pleťová emulze od Clinique [42]

Čisticí gel od značky CeraVe je určen k jemnému čištění obličeje, zaručující odstranění nečistot, mastnoty a dodání hydratace pokožce. Díky aktivním složkám, které obsahuje, nedochází k narušení ochranné vrstvy kůže. CeraVe přípravek je vytvořen na bázi látek,

jako jsou ceramidy a kyselina hyaluronová. Kromě zajištění obnovy pokožky, je jejich cílem udržet pokožku hydratovanou, zklidněnou a bez zanechání nepříjemného pocitu. Přípravek je vhodný pro normální, ale i suchou pleť. V Tabulce 4 je uvedeno složení čistícího gelu včetně funkce jednotlivých složek. (Obrázek 4) [43]

Tabulka 4 - Složení čistícího hydratačního gelu od CeraVe [41, 43]

Ingredience	Funkce v kosmetickém přípravku
Aqua	Rozpouštědlo
Cetearyl alcohol, Stearyl alcohol, Cetyl alcohol	Emolient
Glycerin, Glyceryl stearate, Ethylhexylglycerin, Propanediol, Niacinamide, Ceramide NP, Ceramide AP, Ceramide EOP, Sodium hyaluronate, Cholesterol, Phytosphingosine, Ethylhexylglycerin	Humektant
Behentrimonium methosulfate, Polysorbate 20, Cocamidopropyl hydroxysultaine, Sodium lauroyl sarcosinate, Sodium methyl cocoyl taurate	Povrchově aktivní látka
Potassium Phosphate	Úprava pH
PEG – 40 stearate, PEG-150 Pentaerythrityl tetrastearate, PEG-6 Caprylic/capric glycerides, Sodium Lauroyl Lactylate	Emulgátor
Carbomer, Sodium chloride, Xanthan gum	Úprava viskozity
Phenoxyethanol, Sodium benzoate,	Konzervační látka
Disodium Edta, Tetrasodium Edta, Citric acid	Chelatační látka

Obrázek 4 - Čistící hydratační gel od CeraVe [43]

Čistící gely by měly být vždy navrženy tak, aby to vyhovovalo potřebám pleti žen i mužů. Složení konkrétního kosmetického přípravku pro dané pohlaví je uvedeno v Tabulce 3 a 4. U produktu určeného pro ženy lze říct, že se čistící gel zaměřuje hlavně na hydrataci pokožky. Jedná se o nepěňivý přípravek, který má jemně čistit, tudíž neobsahuje dráždivější anionické tenzidy. Dále je v gelu obsažena směs ceramidů a kyseliny hyaluronové, což jsou látky obsaženy i v NMF. Ceramidy napomáhají k regeneraci kožní bariéry a kyselina hyaluronová uchovává vlhkost v pokožce. Přípravek není parfemovaný ani neobsahuje komedogenní látky. [43] Pánský čistící gel je určen k hloubkovému čištění, proto obsahuje dráždivější anionický tenzid s vysokou pěnivostí. Obsahuje také látky, které zajistí změkčení vousů tak, aby byla pokožka připravena k oholení. [4, 42]

6.3 Pěna na holení

Pěna na holení pro muže od značky Balea MEN je určena pro pohodlné holení bez podráždění, obohacená o chladivý efekt. Změkčující a zvláčňující látky zajišťují lepší odstranitelnost vousů a zároveň zanechávají pleť hydratovanou. Po aplikaci pěny na obličej a následném holení je pleť příjemná na dotek se zanechaným pocitem osvěžení. Složení pěny na holení včetně funkce jednotlivých složek je uvedeno v Tabulce 5. (Obrázek 5) [44]

Tabulka 5 - Složení Balea MEN pěna na holení Fresh [41, 44]

Ingredience	Funkce v kosmetickém přípravku
Aqua	Rozpouštědlo
Glycerin	Humektant
Triethanolamine	Úprava pH
Stearic acid, Palmitic acid, Aloe Barbadensis Leaf Juice Powder	Emolient
Butane, propane	Hnací plyn
Coco-glucoside	Povrchově aktivní látka
Sodium Silicate	Antikoroziční látka, úprava pH
Parfum	Parfemace
Allantoin	Zklidňující látka
Menthol	Pocit osvěžení
Phenoxyethanol	Konzervační látka

Obrázek 5 - Balea MEN
pěna na holení Fresh [44]

Holicí pěna pro ženy od značky Balea je určena k pohodlnému oholení ženské pokožky. Díky svému složení chrání a zklidňuje citlivou pokožku před možným nepříjemným podrážděním. Pěna je obohacena o kombinaci vůní mandlí a vanilky, které zpříjemňují celkový požitek s výsledkem jemné pokožky. Složení spolu s funkcemi obsažených složek je uvedeno v Tabulce 6. (Obrázek 6) [45]

Tabulka 6 - Složení Balea pěna na holení Sweet almond [41, 45]

Ingredience	Funkce kosmetického přípravku
Aqua	Rozpouštědlo
Glycerin	Humektant
Triethanolamine	Úprava pH
Stearic acid, Palmitic acid, Aloe barbadensis juice powder	Emolient
Butane, propane	Hnací plyn
Coco-glucoside	Emulgátor
Parfum	Parfemace
Sodium Silicate	Úprava pH, antikoroziční látka
Phenoxyethanol	Konzervační látka
Sodium sulfate	Kontrola viskozity
Hexyl cinnamal, Limonene	Vonná látka
CI 10316, CI42090, CI 45100	Barvivo

Obrázek 6 - Balea pěna na holení Sweet almond [45]

Po porovnání složení obou přípravků na holení (Tabulka 5 a 6) lze říct, že složení obou uvedených pěn na holení je podobné. To je dáno tím, že oba kosmetické přípravky spadají pod německou značku Balea. Obě pěny na holení obsahují zvlhčující a změkčující látky. Humektanty (zvlhčující látky) zabráňují ztrátě vlhkosti zadržováním vody v povrchových vrstvách kůže. Zvláčňující látky (emolienty) naopak dodávají pokožce hebkost, jelikož setrvávají na horních vrstvách pokožky a nepronikají dovnitř kůže. Dále, holicí pěna pro muže obsahuje navíc menthol, který navozuje pokožce pocit osvěžení, ale může způsobit podráždění kůže a napomáhat tak k jejímu vysoušení. [7]

ZÁVĚR

V bakalářské práci byla nejdříve krátce shrnuta charakteristika kůže spolu s faktory, které mají vliv na její stav v průběhu života. Jedním z faktorů bylo i pohlaví, kdy jednotlivým rozdílům mezi kůží ženy a muže byla věnována kapitola 2. Byly rozebrány rozdíly v hydrataci, tloušťce a pH kůže, produkci mazu a také v citlivosti. Hydratace kůže je velice důležitá a je ovlivněna velkým množstvím faktorů. U žen zůstává hydratace rohové vrstvy prakticky stabilní, zatímco u mužů se od 40. roku snižuje. Pro mužské pohlaví je charakteristická větší produkce potu a mazu, která může způsobit rozdílné hodnoty v pH kůže. Mužská pokožka je naopak vůči ženské kyselější, což je způsobeno právě delším setrváním potu a mazu na pokožce.

Dále byla práce zaměřena na kosmetické přípravky, které jsou zahrnuty do kategorie dámské a pánské kosmetiky. U dámské kosmetiky tvoří značný podíl dekorativní kosmetika, kterou ženy využívají ke zkrášlení, pro větší sebevědomí a atraktivitu. V pánské kosmetice je naopak nejvíce pozornosti věnováno holicím přípravkům. V dnešní době navíc roste zájem o přípravky zaměřené na péči jen o vousy. Mezi tyto přípravky řadíme různé oleje, vosky nebo balzámy, zajišťující správnou péči a výživu vousům.

Na základě rozdílů mezi kůží ženy a muže jsou vyráběny kosmetické přípravky s vhodnými složkami pro dané pohlaví. Pro ženskou pokožku není vhodné používat kosmetiku, která obsahuje silně dráždivé anionické tenzidy. Mužská pokožka, díky silnější rohové vrstvě, dokáže snést a korigovat působení takovýchto látek. Pro další porovnání byly vybrány pěny na holení, kdy pánský přípravek obsahoval menthol. Jedná se o látku, která sice navodí osvěžení, ale také může pokožku vysušovat, podráždit a proto není vhodná do formulací kosmetických přípravků pro ženy.

Kosmetika pro obě pohlaví je na trhu z určitého důvodu. V dnešní době si každý muž či žena vyberou automaticky kosmetiku určenou pro své pohlaví, avšak už nevěnují tolik pozornosti složení produktu, a speciálně muži, ani potřebám své pleti. Do budoucna je ale lepší, aby se každý spotřebitel zaměřil na potřeby své pokožky a vybral si tak kosmetiku s vhodným složením než upřednostnit jen kosmetiku pro dané pohlaví.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] DABROWSKA, A.K.; SPANO, F; DERLER, S; ADLHART, C; SPENCER, N.D. et al. The relationship between skin function, barrier properties, and body-dependent factors. Online. *Skin Research and Technology*. 2017, 24(2), s. 165-174. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/srt.12424>. [cit. 2024-04-30].
- [2] EGNER, Pavlína. Kosmetické technologie. Zlín. Projekt operačního programu, RČ CZ. 1.07/2.200/28.0132. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta technologická
- [3] *Jak kůže funguje – Struktura a funkce kůže*. Online. Eucerin. COPYRIGHT © BEIERSDORF 2024. Dostupné z: <https://www.eucerin.cz/o-kuzi/zakladni-informace/struktura-a-funkce-kuze>. [cit. 2024-04-27].
- [4] BUTLER, Hilda (ed.). *Poucher's Perfumes, Cosmetics and Soaps*. Online. 10th. Kluwer Academic Publishers, ©2000. ISBN 0-7514-0479-9. Dostupné z: https://perfumeclasses.com/wp-content/uploads/2019/05/Pouchers_Perfumes_Cosmetics_and_Soaps_10th_edition_2000_.pdf. [cit. 2024-04-27].
- [5] ROKYTA, Richard, Dana MAREŠOVÁ a Zuzana TURKOVÁ. *Somatologie I. a II.* 4. vydání. Praha: VIP Books s. r. o., 2007. ISBN 978-80-87134-02-3
- [6] *Learn about the different types of skin*. Online. Almirall: feel the science. Copyright 2020 © Almirall. Dostupné z: <https://www.almirall.com/your-health/your-skin/types-of-skin>. [cit. 2024-04-27].
- [7] BAKI, GABRIELLA a KENNETH, S. ALEXANDER. *Introduction to cosmetic formulation and technology*. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, Copyright © 2015. ISBN 978-1-118-76378-0.
- [8] *Understanding skin – Skin types and conditions*. Online. Eucerin. COPYRIGHT © BEIERSDORF 2024. Dostupné z: <https://int.eucerin.com/about-skin/basic-skin-knowledge/skin-types>. [cit. 2024-04-27].
- [9] KOLEKTIV VŠCHT PRAHA, KODÍČEK, Milan (ed.). Slovník chemických pojmů: Chromofor. Online. In.: 2014. Dostupné z: https://e-learning.vscht.cz/knihy/uid_es-007/chemicky_slovník.pdf. [cit. 2024-05-08].
- [10] RAHROVAN, S; FANIAN, F; MEHRYAN, P; HUMBERT, P a FIROOZ, A. Male versus female skin: What dermatologists and cosmeticians should know.

- Online. *International Journal of Women's Dermatology*. 2018, roč. 4, č. 3, s. 122-130. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.ijwd.2018.03.002>. [cit. 2024-04-30].
- [11] GREEN, Maxwell; KASHETSKY, Nadia; FESCHUK, Aileen a MAIBACH, Howard I. Transepidermal water loss (TEWL): Environment and pollution—A systematic review. Online. *Skin Health and Disease*. 2022, roč. 2, č. 2, s. 104. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/ski2.104>. [cit. 2024-04-30].
- [12] LUEBBERDING, S; KRUEGER, N a KERSCHER, M. Skin physiology in men and women: in vivo evaluation of 300 people including TEWL, SC hydration, sebum content and skin surface pH. Online. *International Journal of Cosmetic Science*. 2013, roč. 35, č. 5, s. 477-483. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/ics.12068>. [cit. 2024-04-30].
- [13] SHUSTER, S; BLACK, M M a MCVITIE, E. The influence of age and sex on skin thickness, skin collagen and density. Online. *British Journal of Dermatology*. 1975, roč. 93, č. 6, s. 639–643. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2133.1975.tb05113.x>. [cit. 2024-04-30].
- [14] *What Is the Difference Between Male and Female Skin*. Online. Dermatology Associates. 2017, © 2016 - 2018 Dermatology Associates. Dostupné z: <https://dermatologyassociatesga.com/difference-between-male-and-female-skin/>. [cit. 2024-04-30].
- [15] PICARDO, Mauro; OTTAVIANI, Monica; CAMERA, Emanuela a MASTROFRANCESCO, Arianna. Sebaceous gland lipids. Online. *Dermato-Endocrinology*. 2014, roč. 1, č. 2, s. 68-71. ISSN 1938-1980. Dostupné z: <https://doi.org/10.4161/derm.1.2.8472>. [cit. 2024-05-08].
- [16] FARAGE, Miranda A. The Prevalence of Sensitive Skin. Online. *Frontiers in medicine*. 2019, roč. 6, article 98. Dostupné z: <https://doi.org/10.3389/fmed.2019.00098>. [cit. 2024-04-30].
- [17] CHAUNDRI, S. K. a JAIN, N. K. History of cosmetics. Online. *Asian Journal of Pharmaceutics*. 2009, roč. 3, s. 164-167. Dostupné z: <https://www.asiapharmaceutics.info/index.php/ajp/article/view/260/121>. [cit. 2024-04-30].
- [18] MCMULLEN, Roger L. a DELL 'ACQUA, Giorgio. History of Natural Ingredients in Cosmetics. Online. *Cosmetics*. 2023, roč. 10, č. 3, article 71. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/cosmetics10030071>. [cit. 2024-04-30].
- [19] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o kosmetických přípravcích
- [20] KALENDER, Gulcin Ipek. The Symbol of Cosmetic Products as Social Distinction and the False Needs of Shopping for Cosmetics at Department Stores Aroused by Women's Magazines. Online. *Advances in Journalism and Communication*. 2021,

- roč. 09, č. 01, s. 1-11. ISSN 2328-4927. Dostupné z: <https://doi.org/10.4236/ajc.2021.91001>. [cit. 2024-05-08].
- [21] SURBER, C a KOTTNER, J. Skin Care Products: What do they promise, what do they deliver. Online. *Journal of Tissue Viability* (2016). 2017, roč. 26, č. 1, s. 29-36. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jtv.2016.03.006>. [cit. 2024-04-30].
- [22] BAREL, André O.; PAYE, Marc a MAIBACH, Howard I. (ed.). *Handbook of cosmetic science and technology*. 3rd. Informa Healthcare USA, 2009. ISBN 13: 978-1-4200-6963-1.
- [23] *Personal care formulation guide*. Online. Dostupné z: <https://www.products.pcc.eu/wp-content/uploads/2020/04/Formulation-Guide-Personal-care-and-Cosmetics-EN.pdf>. [cit. 2024-04-30].
- [24] WASILEWSKI, Tomasz; SEWERYN, Artur; LEWIŃSKA, Agnieszka; KIERUL, Kinga; DOMŻAŁ-KĘDZIA, Marta et al. Application of Levan-Rich Digestate Extract in the Production of Safe-to-Use and Functional Natural Body Wash Cosmetics. Online. *Molecules* (2022). 2022, roč. 27, č. 9. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/molecules27092793>. [cit. 2024-04-30].
- [25] KIPGEN, Thanggoulal; SHARMA, Sarita; SHARMA, Gaurav Kumar a CHANDRUL, Kaushal Kishore. An Overview of Cosmetic Science. Online. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*. 2021, roč. 5, č. 5, s. 1603-1608. ISSN 2456-6470. Dostupné z: www.ijtsrd.com/papers/ijtsrd45166.pdf. [cit. 2024-05-09].
- [26] REIS GAVAZZONI DIAS, Maria Fernanda. Hair Cosmetics: An Overview. Online. *Int J Trichology* (2015). 2015, roč. 7, č. 1, s. 2-15. ISSN 0974-7753. Dostupné z: <https://doi.org/10.4103/0974-7753.153450>. [cit. 2024-04-30].
- [27] ENGASSER, G.Patricia. Lip cosmetics. Online. *Dermatologic Clinics*. 2000, roč. 18, č. 4, s. 641-649. Dostupné z: [https://doi.org/10.1016/S0733-8635\(05\)70215-1](https://doi.org/10.1016/S0733-8635(05)70215-1). [cit. 2024-04-30].
- [28] PICCININ MA, ZITO PM. Anatomy, Head and Neck, Lips. [Aktualizováno 2023 Červen 5]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 leden. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK507900/>
- [29] SHARMA, Gaurav Kumar; GADHIYA, Jayesh a DHANAWAT, Meenakshi. *Textbook of Cosmetic Formulations*. Online. 2018. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/325023106_Textbook_of_Cosmetic_Formulations. [cit. 2024-04-30].

- [30] NELSON O'DONOGHUE, Marianne. Eye cosmetics. Online. *Dermatologic Clinics Volume 18*. 4. 2000, roč. 18, č. 4, s. 633-639. Dostupné z: [https://doi.org/10.1016/S0733-8635\(05\)70214-X](https://doi.org/10.1016/S0733-8635(05)70214-X). [cit. 2024-04-30].
- [31] DRAELOS, Zoe Diana. Cosmetic treatment of nails. Online. *Clinics in Dermatology*. 2013, roč. 31, č. 5, s. 573-577. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.clindermatol.2013.06.008>. [cit. 2024-04-30].
- [32] SOUIDEN, Nizar a DIAGNE, Mariam. Canadian and French Men's Consumption of Cosmetics: A Comparison of Their Attitudes and Motivations. Online. *Journal of Consumer Marketing*. 2009, roč. 26, č. 2, s. 97-109. ISSN 0736-3761. Dostupné z: <https://doi.org/10.1108/07363760910940465>. [cit. 2024-04-30].
- [33] DE LACERDA, Davi; THIOLY-BENSOUSSAN, Daphne a BURKE, Karen. Cosmeceuticals for Men. Online. *Copyright Cosmetic Dermatology*. 2013. Dostupné z: <https://cdn.mdedge.com/files/s3fs-public/Document/September-2017/CD000070006.pdf>. [cit. 2024-04-30].
- [34] *Skin care tips for men*. Online. American academy of dermatology association. Dostupné z: <https://www.aad.org/public/everyday-care/skin-care-basics/care/skin-care-for-men>. [cit. 2024-04-30].
- [35] ALI, Heyam Saad. Cosmetics and Beauty Products Review. Online. *Acta Scientific Pharmaceutical Sciences*. June 30, 2020. ISSN 2581-5423. [cit. 2024-04-30].
- [36] SCHWARTZ JR. Zinc Pyrithione: A Topical Antimicrobial With Complex Pharmaceutics. *J Drugs Dermatol*. 2016 Feb;15(2):140-4. PMID: 26885780
- [37] *Detail - Old spice sprchový gel*. Online. Dostupné z: <https://oldspice.com/bearglove-body-wash-16-oz/>. [cit. 2024-04-30].
- [38] *Složení sprchového gelu Old spice*. Online. Dostupné z: <https://smartlabel.pg.com/en-us/00037000866800.html>. [cit. 2024-04-30].
- [39] *INCI decoder*. Online. Dostupné z: <https://incidecoder.com/>
- [40] *Detail - Dove sprchový gel*. Online. Dostupné z: <https://www.dove.com/cz/p/sprchovy-gel-hydrating-care.html/08720181356780>. [cit. 2024-04-30].
- [41] *INCI Database Directory*. Online. Dostupné z: <https://cosmetics.specialchem.com/inci-names>. [cit. 2024-04-30].
- [42] *Detail - Clinique čistící pleťová emulze*. Online. Dostupné z: <https://www.clinique.cz/product/1609/29404/muzi/cistici-pletova-emulze-face-wash>. [cit. 2024-04-30].

- [43] *Detail - CeraVe hydratační čisticí gel.* Online. Dostupné z: <https://www.cerave.cz/pece-o-plet/cistici-pripravky/hydratacni-cistici-gel-na-oblicej-a-telo>. [cit. 2024-04-30].
- [44] *Detail - Balea MEN pěna na holení Fresh.* Online. Dostupné z: <https://www.dm.cz/balea-men-pena-na-holeni-fresh-p4058172925672.html>. [cit. 2024-04-30].
- [45] *Detail - Balea pěna na holení Sweet almond.* Online. Dostupné z: <https://www.dm.cz/balea-pena-na-holeni-sweet-almond-p4066447411423.html>. [cit. 2024-04-30].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

NMF Přirozený hydratační faktor

BMI Index tělesné hmotnosti

TEWL Transepidermální ztráta vody

UV Ultrafialové záření

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Sprchový gel Old spice Bearglove [37]	31
Obrázek 2 - Sprchový gel Dove hydrating care [40]	32
Obrázek 3 - Čistící pleťová emulze od Clinique [42].....	33
Obrázek 4 - Čistící hydratační gel od CeraVe [43]	34
Obrázek 5 - Balea MEN pěna na holení Fresh [44].....	36
Obrázek 6 - Balea pěna na holení Sweet almond [45].....	37

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Složení sprchového gelu Old Spice [38, 39]	30
Tabulka 2 - Složení sprchového gelu Dove hydrating care [39,40]	31
Tabulka 3 - Složení čistící pleťové emulze od Clinique [41, 42]	33
Tabulka 4 - Složení čistícího hydratačního gelu od CeraVe [41, 43]	34
Tabulka 5 - Složení Balea MEN pěna na holení Fresh [41, 44]	35
Tabulka 6 - Složení Balea pěna na holení Sweet almond [41, 45]	36

